

Bilim, Teknoloji ve Toplum - 2

1. Yazı, kâğıdın kullanılmaya başlamasından önce kil tablet, kaya, taş, deri ve tahta parçaları üzerine yazılıyordu. Günümüzde ise bilgisayar, akıllı tablet, cep telefonu gibi teknolojik aletleri yazı yazmak, yazıyı aktarmak ve yeni bilgiler öğrenmek için de sıkça kullanılmaktadır.

Buna göre geçmişte bilginin korunması ile ilgili;

- geçmişte yazının doğal malzemeler üzerine yazıldığı,
- yazı yazılan malzemelerin zamanla değişime uğradığı,
- yazı yazmanın günümüzde daha kolay olduğu

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. I. MÖ. 3000 yıllarında Mısır Medeniyeti'nde kullanılan resim yazısıdır.
II. Günümüzde kullanılan Latin Alfabesi'nin kökenini oluşturur.
III. Kil tabletler üzerine ucu sivri nesnelere sembollerin çizildiği yazı türüdür.

Bu yazı türlerinin ilgili olduğu tanımlarla eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I.	II.	III.
A) Hieroglif	Çivi Yazısı	Fenike Alfabesi
B) Çivi Yazısı	Fenike Alfabesi	Hieroglif
C) Hieroglif	Fenike Alfabesi	Çivi Yazısı
D) Çivi Yazısı	Hieroglif	Fenike Alfabesi

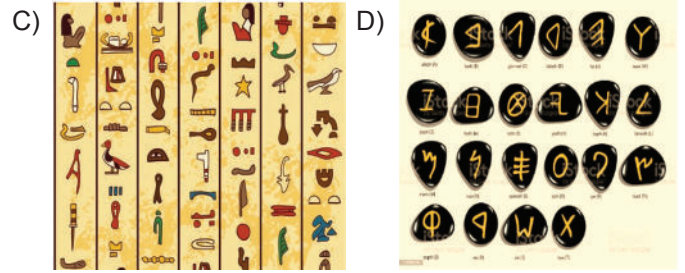
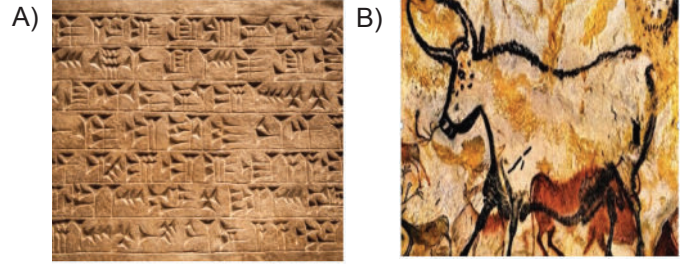
3. Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı, 1969'da çeşitli bilgisayar ve askeri araştırma projelerini desteklemek için ARPANET adında paket anahtarlamalı bir ağ tasarlamaya başladı. Mühendisler birbirinden kilometrelerce uzaklıktaki bilgisayarları telefon hatlarıyla birbirine bağladılar. Bu ağ, ABD'deki üniversite ve araştırma kuruluşlarının değişik tipteki bilgisayarlarını da içererek büyüdü. Bilgisayarların aralarında mesaj alışverişi yapabilmesini sağladılar. ARPANET adı verilen bu ağ, genel ağın öncüsü oldu.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Kâğıda duyulan ihtiyaç artmıştır.
B) Bilgiye erişim kolaylaşmıştır.
C) Haberler daha hızlı yayılmıştır.
D) Dijital iletişim imkânı sağlanmıştır.

4. MÖ 3000'lerde Mısır Medeniyetinde hieroglif adı verilen resim yazısı kullanılmaya başlandı. Hieroglifteki semboller bazen nesneyi temsil ettiği gibi bazen de bir sesi temsil ediyordu. Örneğin, bir çift bacak, gitmek; bir çift göz, görmek anlamına geliyordu. Hieroglifte yazılar sağdan sola, soldan sağa ya da yukarıdan aşağıya doğru yazılıyordu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin hierogliften ait olduğu söylenebilir?

5. "Türk-İslam bilginlerinden El-Cezeri tasarımlarını önce resmedip sonra da hayata geçirmiştir. Artuklu hükümdarının isteği üzerine yaptığı "abdest alırken su döken robot" ile dünyada ilk robot tasarımını da gerçekleştirmiştir. Diyarbakır Ulu Cami'nin ünlü güneş saati de El-Cezeri'ye aittir. "Mekanik Hareketlerden Mühendislikte Faydalanmayı İçeren Kitap" adlı eseri bugünkü sibernetik ve robot bilimlerine temel olacak nitelikte kabul edilmektedir. Bıraktığı eserleri ile Leonardo Da Vinci de dâhil olmak üzere birçok bilim insanına esin kaynağı olmuştur."

Verilen metne göre El-Cezeri ile ilgili olarak,

- Çeşitli icatlar yapmıştır.
- Doğmatik düşüncelere sahiptir.
- Çalışmaları evrensel niteliklidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

Bilim, Teknoloji ve Toplum - 2

6. Yazı, MÖ 3200'lerde Sümerler tarafından icat edilmiştir. İnsanlık tarihinin en önemli buluşlarından biri olan yazının icadı ile bilginin kayıt altına alınması ve kalıcılığı mümkün olmuştur. Böylece yazı, geçmişle gelecek arasında köprü kurarak toplumsal belleği koruma işlevini yerine getirmiş ve tarih çağlarının başlamasını sağlamıştır.

Metinde verilen bilgilere göre,

- I. Yazı, Mezopotamya'da icat edilmiştir.
- II. İnsanlar arası iletişim yazının icadı ile başlamıştır.
- III. Yazı sayesinde elde edilen bilgiler gelecek kuşaklara rahatlıkla aktarılabilmiştir.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7. "Söz uçar, yazı kalır" atasözünden de anlaşılacağı gibi bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında yazının icadı çok önemli yere sahip olmuştur. Öyle ki insan yaşamındaki olayların kaydedilmesine imkân sağlayan ve bu yönüyle de tarihi dönemlerin başlangıcına kaynaklık eden yazının icadı insanlığa ait bilgi birikimi ve kültürel mirasının kaydedilmesi, korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında en önemli araç olmuştur.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. Yazının icadı ile tarihi çağlar başlamıştır.
- II. Kültürel birikim yazının icadı ile korunmuştur
- III. Kağıdın icadı yazının bulunmasını kolaylaştırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8. "Nobel ödüllü ilk kadın bilim insanı Madam Curie bir konuşmasında şunları söylemiştir; "Müslüman Endülüs'ten bize 30 kitap kaldı, atomu parçalayabildik. Şayet yakılan bir milyon kitabın yarısı kalsaydı çoktan uzayda galaksiler arasında geziyor olacaktık."

Bu sözden hareketle,

- I. Müslüman bilim insanları bilimin gelişmesine katkı sağlamıştır.
- II. Basılı eserlerin zarar görmesi bilimsel gelişimi olumsuz etkilemiştir.
- III. Avrupalı bilim insanları Müslüman bilim insanlarının yaptığı çalışmalardan etkilenmiştir

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

9. • Abbasi Halifesi Memun, IX. yüzyılda 70 kadar bilim insanını bir dünya haritası hazırlamaları için görevlendirmişti.
• Gazneli hükümdarının himayesinde çalışmalarını sürdüren Biruni; astronomi, coğrafya, matematik, optik, tıp, eczacılık gibi alanlarda 140'ın üzerinde eser bırakmıştır.
• Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'da kalması ve medresede ders vermesini istemesiyle şehre yerleşen Ali Kuşçu, astronomi ve matematik alanında eserler vermiştir.

Bu bilgilerden ulaşılabilecek ortak yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Biruni, birden fazla alanda çalışmalar yapmıştır.
B) İslam dünyası, birçok alanda Avrupa'ya örnek olmuştur.
C) Astronomi ve coğrafyanın temelini Müslümanlar atmıştır.
D) Türk - İslam devlet adamları bilimsel çalışmaları desteklemiştir.

10.

Bilimsel Çalışma	Bilim İnsanı
"Cihannüma" adlı coğrafya kitabını yazmıştır.	.....
Cebirin kurucusudur. Matematik alanında çalışmıştır. Sıfırı ilk kez kullanmıştır.	.....
13. yy mekanik dehasıdır. İlk robotları tasarlamıştır. Mühendislik ve sibernetik alanında çalışmıştır. Filli su saati ile tanınır.	.....

Tablodaki boş bırakılan yerlere aşağıdaki bilim insanlarından hangisi getirilemez?

- A) el-Cezeri
B) el-Harezmi
C) Piri Reis
D) Katip Çelebi

11. Bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında;

- I. yazı,
- II. matbaa,
- III. genel ağ

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III